

Отже, витрати авіапідприємства є важливим фактором формування цін на перевезення, впливу на рівень ефективності виробництва, визначення результатів діяльності.

В даній статті не ставилося за мету дати безперечні вирішення конкретних виробничих ситуацій, оскільки при розробці конкретних рішень з обліку витрат слід враховувати при перевезеннях велику кількість факторів, які в тій чи тій мірі впливають на досягнення оптимальних результатів. Детальніше вивчення обліку витрат при авіаперевезеннях буде проведено в подальших дослідженнях.

Література

1. *Афанасьев В. Г.* Международный воздушный транспорт. — М.: Международные отношения, 1992.
2. *Костромина Е. В.* О формировании тарифной политики авиакомпаний. — М.: БТИ, 1996. — № 9.
3. *Чумаченко Н. Г.* Бухгалтерский учет: прошлое, настоящее, «будущее»? // *Світ бухгалтерського обліку.* — 1997.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2008 р.

УДК 657.1: 004.424

Л. А. Ніколенко,
канд. екон. наук, доцент
кафедри бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОБСЯГІВ НАДАНИХ ПОСЛУГ ЗВ'ЯЗКУ НА КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В статье проанализированы проблемы развития телекоммуникационных предприятий Украины. Рассмотрены основные направления повышения конкурентоспособности телекоммуникационных предприятий, в частности влияние различных экономических показателей на объемы услуг связи.

Deepened analysis of costs against such qualification characteristics as fixed and variable costs, was undertaken. This will enable the communication enterprises to define the production capacities under which both variable and fixed costs are covered, and determine the critical point of marginal costs or the threshold of cost-effectiveness.

Ключові слова: *телекомунікації, витрати, тарифи, прибутковість, аналіз.*

© Л. А. Ніколенко, 2008

Телекомунікації відіграють важливу інфраструктурну роль у суспільстві, забезпечуючи оперативний обмін і розповсюдження інформації в процесах соціальної і економічної діяльності суспільства. Телекомунікації виконують роль комунікаційної основи при побудові інформаційного суспільства в Україні. Розвиток телекомунікацій повинен відбуватися випереджаючими темпами, порівняно з розвитком економіки, з тим, щоб не обмежувати економічний та соціальний розвиток суспільства [2].

Ці загальні закономірності повинні стати визначальними для розвитку телекомунікацій України на найближчу і більш віддалену перспективу. Недостатній розвиток телекомунікацій зашкоджує конкурентоздатності економіки України та перспективам її розвитку. Телекомунікації повинні зіграти роль каталізатора у прискореному розвитку економіки та соціальної сфери України, оскільки основний ефект діяльності телекомунікацій проявляється не у вигляді доходів, прибутків і відрахувань у держбюджет, а у вигляді злагодженого і оптимізованого функціонування економіки та соціальної сфери країни, а також у вигляді покращення умов життя громадян.

За останні кілька років посткризового розвитку економіки України (з темпами 5—12 % на рік) сфера телекомунікацій демонструє дуже високі темпи зростання за показником рівня доходів — 50—60 % щорічно. Частка цих доходів у валовому внутрішньому продукті України зросла приблизно вдвічі і досягла 10 %, що підтверджує зростання ролі телекомунікацій у суспільстві.

Метою розвитку телекомунікацій в Україні є гармонійний та динамічний розвиток телекомунікаційних мереж загального користування в ринкових умовах на всій території країни, спрямований на досягнення стратегічних інтересів та міжнародної конкурентоздатності України.

Основним інструментом державної політики у сфері телекомунікацій, що призначений для координації дій державних органів та підприємств усіх форм власності, причетних до розвитку телекомунікацій в Україні або зацікавлених у їх використанні, у першу чергу, Кабінету Міністрів України, Центрального органу виконавчої влади в галузі зв'язку, Національної комісії з питань регулювання зв'язку, операторів телекомунікаційних мереж та постачальників послуг, центральних державних органів, які забезпечують Національну безпеку та оборону держави є концепція розвитку телекомунікацій в Україні до 2010 року. Концепція також має враховуватись вищими органами Державної влади при

узгодженні і затвердженні концептуальних і програмних документів, що стосуються розвитку відомчих або корпоративних телекомунікаційних мереж.

Концепція визначає основні принципи розвитку телекомунікацій країни в комплексі, а саме: використання ресурсів мереж загального користування різних форм власності, забезпечення взаємодії мереж, забезпечення захисту інформації в мережах та безпеки критичних елементів мереж, забезпечення потреб національної безпеки та оборони держави, управління усіма мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану (включно з приватними і відомчими мережами та мережами, створеними для забезпечення потреб Національної безпеки та оборони держави).

Стратегія розвитку мереж передбачає використання новітніх технологій, які відповідають міжнародним стандартам, з урахуванням необхідності технологічної взаємодії усіх мереж при наданні телекомунікаційних послуг, підвищення ефективності та сталості функціонування телекомунікаційних мереж. Нова концепція декларує випереджальний, прискорений характер розвитку вітчизняної телекомунікаційної галузі, спрямованого на подолання відставання від розвинених країн. Якщо за рівнем проникнення мобільного зв'язку Україна наближається до них, то за розвитком ринку інтернет-доступу, а головне, за забезпеченням населення інтерактивними телекомунікаційними послугами ми відстаємо катастрофічно. Концепція також ставить завдання розвитку телекомунікаційних мереж з урахуванням їхньої майбутньої інтеграції в національну багатооператорську мережу наступного покоління (NGN) [3].

На ранніх етапах формування ринку телекомунікацій більшість могли розраховувати скористатися перевагами бути першим для закріплення на ринку. В новому тисячолітті як існуючі компанії, так і нові потенційні учасники, що приходять на український ринок, стикнуться із зростаючою конкуренцією і мінливими умовами ринку. Конкурентоздатність компаній буде визначатися їх здатністю і вмінням розробляти і реалізовувати стратегію, спроможну забезпечити успіх, підвищувати ефективність своєї операційної діяльності, постійно пропонувати нові продукти і послуги. Під час реалізації будь-якого проекту необхідно спиратися на сучасні методології і найкраще з практики галузі, попередній досвід роботи і рішення, що довели свою життєздатність і створюють додаткову вартість для наших замовників. Крім того, залучати міжнародні ресурси фірми у сфері інформатики, теле-

комунікацій — найкращі фахівці з різних країн світу здатні працювати над вирішенням вузькоспеціалізованих проблем, які можуть виникнути в процесі виробництва та запатентувати свої власні методики і рішення, спрямовані на досягнення конкретних результатів, — наприклад, максимізацію доходів, — для окремих сегментів ринку.

Досліджуючи головні проблеми розвитку, стратегію і основні напрямки підвищення ефективності та сталості функціонування телекомунікаційної галузі в Україні визначено, що існує багато невіршених принципово важливих теоретичних і практичних положень, пов'язаних з економічними показниками впливу на розвиток галузі. Це, насамперед, обсяги наданих послуг, що суттєво впливають на показники діяльності підприємств зв'язку, бо різні важелі й стимули ефективні тільки тоді, якщо вони ґрунтуються на вартісних розрахунках, чим створюють належні умови для задоволення економічних інтересів усіх агентів телекомунікаційного ринку. Тому нагальним питанням сьогодення є розробка та впровадження нових методів розрахунку впливу обсягів виробництва послуг зв'язку у системі корпоративного управління сучасним телекомунікаційним ринком.

Позитивної оцінки заслуговують дослідження особливостей, тенденцій та доцільності застосування аналізу впливу витрат на обсяг наданих послуг зв'язку та прибуток телекомунікаційної галузі, що дало можливість визначити ключові фактори їх впливу на організацію та методику обліку витрат, сформулювати концептуальний підхід до розподілення витрат, обґрунтувати необхідність впровадження класифікаційної ознаки витрат залежно від обсягу виробництва послуг зв'язку.

Варто зазначити, що пропозиції по впровадженню на телекомунікаційних підприємствах аналізу взаємозв'язку витрат, обсягів наданих послуг і прибутку (CVP-аналіз), який базується на тій класифікаційній ознаці витрат, що напряду залежить від зміни обсягів послуг, дасть змогу підприємствам зв'язку визначити обсяги виробництва при яких покриваються як змінні, так і постійні витрати, а також, визначити критичну точку беззбитковості або поріг рентабельності. Виходячи з того, що підвищення ефективності роботи телекомунікаційних підприємств потребує досягнення найбільшого ефекту на одиницю (1 грн) здійснених витрат, запропоновано два шляхи:

перший — підвищення прибутковості. Однак аналіз показників діяльності свідчить про зменшення прибутковості телекомунікаційних підприємств, що відбувається за рахунок зростання обсягів наданих послуг зв'язку мобільними операторами зв'язку та за рахунок фіксованих тарифів на основні послуги зв'язку в національного оператора зв'язку;

другий — скорочення витрат, яка дає змогу оцінити зміну витрат, особливо їх постійної частини при зменшенні обсягів наданих послуг (трафіку).

Доведено, що здійснення аналізу впливу витрат на прибуток та обсяг послуг і виявлення шляхів їх скорочення матиме більший вплив на рівень рентабельності, ніж збільшення прибутковості за рахунок підвищення тарифів.

Використовуючи CVP-метод, телекомунікаційні підприємства вирішують такі управлінські завдання, як оптимізація обсягу наданих послуг, рівня тарифів, прогнозування оптимального тарифного плану, порогу рентабельності, підвищення ефективності функціонування на ринку послуг зв'язку.

Проведені аналітичні розрахунки на телекомунікаційних підприємствах України показують, що беззбитковий обсяг наданих послуг зв'язку і зона безпеки залежать від співвідношення постійних та змінних витрат, а також від рівня тарифів на надані послуги.

Поділ витрат на постійні та змінні і застосування методики маржинального аналізу допоможе телекомунікаційним підприємствам визначати зону безпеки, суму прибутку, беззбитковий обсяг надання послуг та прогнозувати рівень цих показників на наступні періоди, визначати критичну суму постійних витрат і ціни (тарифу) при заданому значенні інших факторів. В основу цих розрахунків покладено ту саму базову модель прибутку, що враховує взаємозв'язок: витрати — обсяг наданих послуг — прибуток. Суть цього розрахунку полягає в тому, щоб визначити максимально допустиму величину постійних витрат, яка дорівнюватиме маржі покриття при заданому обсязі наданих послуг, тарифів і рівні змінних витрат. Якщо постійні витрати перевищать цей рівень, то підприємство буде збитковим. Із використанням такого підходу визначено сума постійних витрат, при якій телекомунікаційне підприємство не буде мати прибутку, але й не матиме збитків. Якщо сума постійних витрат виявиться більшою від критичної суми, то підприємство не зможе покрити її за рахунок отриманої виручки.

Ошибка!

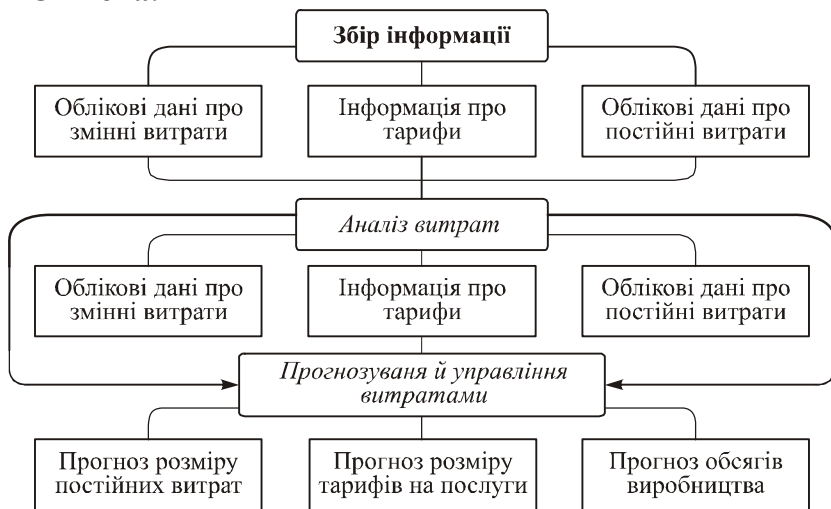

Рис. 1. Схема безперервного аналізу витрат

Критичний рівень ціни (тарифу) на окремі послуги зв'язку визначають із заданого обсягу послуг та рівня постійних та змінних витрат, при якому тариф дорівнюватиме собівартості, а прибуток і рентабельність — нулю. Подана схема здійснення аналізу витрат залежно від різних показників, що впливають на прибутковість, обсяги виробництва, ціну послуг, дозволить підприємствам галузі мати неупереджені фактичні дані для ефективного управління та прийняття виважених рішень.

Кінцевим результатом запропонованої схеми аналізу є зведений звіт за всіма видами послуг зв'язку, де будуть відображені основні показники: виручка, сума постійних та змінних витрат, маржинальний дохід, загальний прибуток, точка беззбитковості, критичний рівень встановлення тарифу.

Це надасть можливість керівництву телекомунікаційних підприємств звернути увагу на якість телекомунікаційних послуг. Йдеться про створення нової системи показників розвитку телекомунікаційного ринку. Замість кількісних характеристик введених в експлуатацію потужностей пропонується використовувати показники ступеня забезпечення користувачів загальнодоступними послугами, а також враховувати харак-

теристика якості телекомунікаційних послуг. Ставиться завдання імплементувати в Україні міжнародні стандарти якості ISO, рекомендації Міжнародного союзу електрозв'язку, впровадити диференціацію послуг зв'язку за якістю з установленими різними тарифами на них.

Література

1. Гельфанд Е., Савич А., Циперман Г., Ципес Г. Бизнес-процессы: будни оптимизации. — <http://www.osp.ru/cio/2003/04/046.htm>
2. Концепція розвитку телекомунікацій в Україні до 2010 року: Затверджено розпорядженням КМУ від 12.02.2005 № 185/004.
3. Основы экономики телекоммуникаций (связи) : учебник для вузов / М. А. Горелик, Е. А. Голубницкая, Т. А. Кутузова и др. — М.: Радио и связь, 1997. — 224 с.
4. Рейман Л. Д. Теория и практика функционирования телекоммуникационных рынков. — М.: ОЛМА-Пресс, 2002. — 348 с.

Стаття надійшла до редакції 10.01.2008 р.

УДК 658.787

А. М. Поплюйко,
канд. екон. наук, доцент кафедри
обліку підприємницької діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

НЕЗАВЕРШЕНЕ ВИРОБНИЦТВО ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

В статье рассмотрена экономическая сущность незавершенного производства. Приведены возможные варианты учета незавершенного производства, в частности, оперативный и бухгалтерский.

The economic sense of unfinished production are examined in the article. The possible variants of accounting of unfinished production in particular operative and account are given.

Ключові слова: незавершене виробництво, напівфабрикати, маршрутний лист, оцінка незавершеного виробництва.

Однією з найменш досліджених складових запасів підприємства є незавершене виробництво. А між тим, на кожному промисловому підприємстві технологічний процес виготовлення продукту

© А. М. Поплюйко, 2008